

Svět idejí a „věci“ / Ideje a svět „věcí“

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2014](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2014](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 5. 10. 2014
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 5. 10. 2014

Svět idejí a „věcí“ / Ideje a svět „věcí“

Mezi světem idejí a světem běžné naší zkušenosti je zajisté mez, hranice, ale není to propast, dokonce ani mezera, „volné místo“, přerušení, distance, odloučenost, oddělenost. Proto Platónův termín *chórismos* je vlastně chybný, matoucí, od pravdy odvádějící. Ovšem *chóris* znamená nejen odloučený, oddělený (takže jen pro sebe, „privátní“), vzdálený, ale také odlišný, rozdílný, také „kromě“ (außerdem) a zvláštní. To znamená, že konec konců můžeme u toho termínu zůstat a uspořít si tak hledání jména náhradního, jen musíme vždy řádně vysvětlit (objasnit), o jaký typ meze či hranice vlastně jde. Ze strany světa věcí, u nichž zdůrazňujeme jejich vnějšek a tedy předmětnost, je tato mez (*chórismos*) nepřekročitelná, tj. k idejím neexistuje žádný přístup zvnějška. Ideje samy svou vlastní „silou“ či „mocí“ nemohou rovněž do světa věcí zasahovat, tj. samy aktivně onu mez překračovat, nicméně mohou do světa věcí mířit, nasměrovat se tam, adresně se někam do toho světa věcí zaměřit, ale nikoli proto, aby tam něco udělaly, provedly, uskutečnily, „realizovaly“, nýbrž aby oslovily někoho, kdo toho naopak schopen jest. A to jsou subjekty, a to různé subjekty (ale všechny subjekty). Subjekty jsou jediná „pravá jsoucna“, která v pravém slova smyslu „existují“, tj. jsou to „existence“ – ex-sistence (případně ek-sistence). Liší se od běžných jsoucen (kterým eventuálně můžeme říkat „nepravá“) tím, že jsou schopny jakoby „vyjít ze sebe“, „vykročit ze sebe“, a to právě ve svých „akcích“ a „aktivitách“. Musíme se tedy tázat, jak to mohou právě subjekty (jakožto pravá jsoucna) „dělat“, vykonávat, provádět, jak vlastně mohou být „aktivní“ a co to vlastně taková „aktivita“ je, co to takové „akce“ jsou. Ideje aktivní být nedovedou a nemohou; „věci“ (předměty) neznají jiný pohyb než setrvačný. Svět v tom významu, jako o něm běžně mluvíme, by byl nanejvýš jen ustavičným kolotáním, anebo spíš by vůbec nemohl být skutečný – prostě by nebyl žádný svět (v tom běžném významu). Skutečný svět je v každé chvíli, v každém okamžiku jen tím, co je nového a co to nové z toho, co je už minulostí, do aktuální přítomnosti přivádí (a co bylo přiváděno vším nesmírně mnohým a bohatým „novým“ již dříve, v minulosti): a všechno „nové“ je vždycky výtvozem nesmírně složitě a mnohoseměrně aktivity všech subjektů různých úrovní a schopností.

(Písek, 141005-2.)